

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

5. Quando ex hoc quod quis aliquid facit, consentire tacitè iure videatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

*Felin. in c.
Nomen de
presump.*

opimione. Et in cap. si post præstitum de confessis in 6. habetur: Si post præstitum iuramentum veritatis, vel calumnie reus, vel procurator ipsius oppositionibus sibi ab aduersario factis interrogatus, & iussus à Iudice, respondere, absque rationabili causa nolit, sed contumaciter discesserit, ipso iure tanquam confessus censetur. Nempè ut Petrus, Ancharanus, Francus, Glossa, Dominicus, Archidiaconus, & Ioann. Andreas interpretantur, in his quæ ipsi incommoda obsunt: in his verò quæ ipsi profunt, tanquam dissentiens habetur. Ex quo etiam efficitur, vt si quis vocetur, vt consentiat, vel contradicat, & postea præsens taceat, eo ipso consentire credatur. Felinus ex Innocentio, Archidiacono, Federico, & Panormitano, quare si collegium, conuentus, vel communitas congregetur, vt conuocati consentiant, vel dissentiant, qui tacent, consentientes habentur, nisi agatur de alienatione rei Ecclesiasticæ perpetuæ, in qua expressus requiritur consensus. *cap. de his que sunt à Prelatis.* Verum in alienatione rerum Ecclesiasticarum ad tempus, satis est, si collegium præsens non contradicat, *cap. Conuinebatur, de his, que sunt à Prelatis.* Item in cap. Ephesijs, distinct. 43. dicitur: Pastor, qui increpare delinquentes noluerit, eos proculdubio tacendo occidit. Et in cap. Error. distinct. 83. habetur: Error cui non resistitur, approbatur: & veritas, cum non defenditur, opprimitur. Negligere, cum possis perturbare peruersos, nihil aliud est quàm fouere: nec caret scrupulo societatis occultæ, qui manifesto facinori definit obuiare. Totum hoc caput intelligitur de his qui ratione sui muneris, & officij obire aliquid debent, & id non præstant. Item in cap. si forte distinct. 65. habetur: Si Episcopus ab alijs prouinciæ Episcopis vocatus ad ordinationem Episcopi, venire neglexerit, literis admoneatur: quod si illis acceptis tacuerit, tunc ceteri Episcopi prouinciæ Episcopum ordinent, vt populis satisfaciant.

Et ex cap. Nonne, de præsumptionibus colligitur. Quando alicui duo crimina obijciuntur, & ad vnum respondet se tuendo, de altero verò omnino tacet id, in quo tacet videtur concedere, & confiteri.

Cap. V.

Quando ex hoc quod quis aliquid faciat, consentire tacite iure videatur.

PRÆCEDENTI capite dixi quando quis eo ipso quod tacet, tanquam consentiens iure communi habeatur: Aliquando in vtroque Iure civili, & canonico, hoc ipso quod quis aliquid agit, tacite consentire intelligitur. In cap. Vidua, de Regularibus. quando quis facit scienter habitu Monastico legitime suscepto, actum ex iure, vel more solum Professus conuenientem, tacite Religionem profiteri, creditur. Item si quis triduo gesserit scienter habitum proprium, & distinctum, qui dari profectibus solet, Religionem tacite proficitur, *cap. Ad nostram de Regularibus in 6.* Præterea si quis post decimum quartum ætatis

annum gesserit scienter habitum Nouitij, & Professus communem, aut non manifesto distinctum per annum integrum, Religionem tacite proficitur. *cap. ex parte de Regularibus, & cap. 11. qui de Regularibus in Sexto, & Clement. 205. de Regul.* Sed hæc, quæ de tacita religionis professione iure communi sunt constituta accipienda, & intelligenda modo sunt iuxta decretum Concilij Tridentini, sess. 25. ca. 15. de regulari, & moniali, vt suo loco dicemus. Item in cap. Diaconus dist. 27. Diaconus, qui eligitur, si contestatus fuerit pro accipiendo matrimonio, & dixerit, se in castitate manere non posse, hic non ordinetur, quod si in ordinatione tacuerit, & ordinatus fuerit cum postea matrimonium desiderauerit, sit alienus à ministerio, & Clero. Ex quo fit, vt inter Doctores dubitetur, an Præfectus eo ipso, quod promouet scienter Titium ad publicum munus, Magistratum, ordines, honore, vel dignitatem, tollere relaxationis priuilegio, vel absolutionis beneficio videatur impedimentum, & vincula, quibus Titius implicatus est & obstrictus, & à quibus eum soluere iure potest. In qua re communis est opinio, vt colligitur ex Innocentio, & Panormitano, si Præfectus est Princeps, & promouet scienter, eo ipso tacite legem relaxat: Si vero est Principe inferior, nequaquam ante cognitionem causæ, & absque causâ legitima: at verò si causâ iusta subsistit, & ea etiam sit in iudicio cognita, eo ipso, quod euehit scienter inhabilem, tacite eum excipere à lege censetur. Quare Episcopus scienter indigno beneficium conferens absque causâ legitima, & ante causâ cognitionem, iurè puniendus est: *Glossa, Panormitanus, Syluester.* Pari modo Episcopus si loquatur cum eo, in quem excommunicationis sententiam tulerat aut si scienter coram se suspensum ab ordinum Officio, quem absolueret poterat, rem diuinam facere permittat, iure puniri potest. Similiter Episcopus si Titium, in quem indulgentiæ beneficium conferre potest ad ordines sacros prouehat scienter, eo ipso tacite eum lege soluit ac liberat, si id faciat ex causâ legitima, & ea pariter cognita. Sic etiam Abbas, aut Ordini Religiosorum Præfectus subditum mittens scienter ad Ordines suscipiendos, tacite absolutionis, & relaxationis beneficio utitur in ijs impedimentis, à quibus soluere ipse potest, si mittat ex causâ legitima, & de eiusmodi impedimentis certior factus. Ceterum sunt qui censent, hæc duo: *Quod causâ sit legitima: & quod causâ impedimenti sit in iudicio cognita,* requiri in foro tantum exteriori: sed in foro conscientie interiori, sufficere si Præfectus, qui est inferior Principe, sciat impedimentum, & ab eo soluere iure possit. Quibus duobus positis tacite in conscientie foro ius relaxare perhibetur, quamuis in foro exteriori puniri queat. Item qui subscribit in instrumentis, in actis, in consilijs, eo ipso tanquam consentiens habetur. *l. Fideiussori, §. Pater, ff. de pignorijs & l. sicut, §. Non videtur, ff. Quibus modis pignus, vel hypotheca soluitur.* Verum hoc intelligitur, quando is, qui subscribit, legerit, vel audiuerit ea, quæ subscribit: nam alioqui consentiens minime putatur, vt aiunt Baldus, Angelus, & Felinus. Ad ipsum tamen pertinet probare, se neque legisse, nec audisse, quæ subscripsit, vt tradit Paulus.

*Inno. in C.
Præterea
de testibus
cogen.
Panor. in
c. cum in
consilio de
elect.
Bart. in l.
Barbarus,
ff. de offic.
Prætoris.
Flos. in c.
Dimitis
de clerici.
conuog.
Glo. in c. 1.
de atar. &
quali or.
din. in 6.
Panorm.
in c. cum
inimicitia
de electio.
Syluest. Dis.
pens. q. 15.
Sylu. verb.
Dispensa.
tio q. 15.
Sylu. verb.
Irregulari.
tas, in fin.
& Relig. 3.
q. 19.
Nauar. in
Manuali
c. 25. n. 74.*

Bal. & Ange. in l. Ita stipulatus, §. Chryso-gonus, ff. de verb. oblig. Felin. in c. Quoniam contra, de probatio-nibus. Bal. Ang. Felin. locis ante cita-tis.

Si Roges, An Principes, vel alij, qui subscri-bunt in chartis, vel schedulis albis, & vacuis, in quibus nihil est scriptum, eo ipso reputentur ea, quæ postea scribuntur, confirmare? Respon-detur, Non reputari, nisi de ijs specialiter fuerint præmoniti. Baldus, Angelus, & Felinus. Præterea is, qui sigillo suo instrumentum, vel scripturam signat, eo ipso que scripta sunt confirmasse videtur. l. Distrabente, c. De rebus alienis non alienan. c. l. Fideius-sor, §. Pater, ff. de Pignoris. Bartolus, & Baldus, & Felin. Sed sciendum est in l. Distrabente citata, aperte dici: Si vxor ignorans instrumentum venditionis, quo mar-itus vendit rem eius, sigillo suo signauerit, scilicet putans, rem locari, non vendi, nihil sibi nocet. Item in l. Quod si neque, ff. de periculo, & commo rei venditæ habetur: Fidei autem irabes traditas, quas emptor si-gnauerit. Ientus est, in venditione mercium rem tradi-tam esse, intelligi quandocumque ab emptore signatur quasi sigillo. hoc tamen non habet locum, & vim in mercibus, quæ per degustatio-nem vendi plene, & tradi intelliguntur. Quare in l. i. ff. de periculo, & commo rei venditæ dicitur: Si dolia, vel vasa signata sunt ab emptore, vina tamen nondum fuerint degustata adhuc pe-riculum esse venditoris. Et licet in ea lege sub-iungatur, Trebatium sensisse, si dolium signa-rum fuerit ab emptore, traditum videri; Labeo tamen contra docuisse dicitur; & hoc esse ve-rum: dolium enim vini magis signatur, ne sub-mittatur aliud vinum, quam vt traditum esse vi-deatur. Item in l. Minus, c. De acquirend. & reti-nen. possessione habetur: Licet instrumento non sit comprehensum, quod tibi tradita sit possessio: ipsa tamen rei veritate id consecutus es, si scien-ter venditor in possessione fuisti, & in l. Qui in futurum, ff. De Pactis, statuitur: Qui in futurum vsuras à debitore acceperit, tacite pactus vide-tur, ne intra id tempus sortem petat. Præterea in l. Item queritur, §. Qui impleto tempore, ff. lo-cati, statuitur. Qui impleto tempore conductionis reman-sit in conductione, non solum reconduxisse videtur, sed etiam pignorum videtur durare obligatio. Cuius legis sen-sus est: Si conductor finito tempore conductionis remaneat in prædio rustico conducto, eo ip-so videtur in annum vna cum pignoris reno-uata conductione. Item ex l. Quamuis Bassa C. De vsur. colligitur, vt exponit Salicetus: Si cre-ditor, cui sunt promissæ maiores vsuræ in casu, quo minores vsuræ promissæ non fuerint solutæ, minores exigat eo tem-pore, quo maiores petere potuit, sibi ita obest, vt maiores exigere nequeat. Ex quo colligit Baldus: si Titius ex duabus causulis eiusdem contractus vnam eli-gat, scilicet, leuiorem, eo ipso videtur renun-ciasse grauiori. Præterea in Libro vigesimo Di-gestorum extat Titulus II. In quibus causis taci-te pignus, vel hypotheca contrahitur: Et idem Titulus habetur in Codic. libr. 8. Ex quibus legibus colligitur sæpe contrahi tacite Hypothe-cam ex hoc, quod quis aliquid facit: de qua re-dicam, cum agam de Pignoris, & Hypothecis. Item in Clement. i. de Procuratoribus, habe-tur: Si Titius absens constitutus à Caio ad cau-sas, vel negocia procurator, scienter recipiat in-strumentum, vel literas, in quibus constituitur; nisi officium recuset, tacite ratum habet. Et ta-men in l. Dummodo, ff. De Procuratoribus, di-

citur: Absens procurator dari potest, dummodo certus sit qui dari intelligitur, & is ratum habuerit. In Clemen-tina igitur citata iure decernitur, vt ratum ha-bere videatur statim atque mandatum suscepit scienter, & non recusauerit. Norandum est, ali-quando eum, qui tacet, in iure nõ haberi pro cõ-scientente, in l. Sicut, §. Non videtur, ff. Quibus modis pig-nus, vel Hypotheca soluitur: verba hæc sunt: Non vide-tur creditor consensisse, si scienter eo rem debitor vendiderit cum ideo passus est venire, quod sciebat ubique pignus sibi durare: Item in l. si quis, ff. De furtis, habetur: Si quis cum sciret quid sibi furripit, non prohibuit, non potest furti a-gere. & subiungitur: Immo contra, si quis scit sibi rari, & quia non potest prohibere quicquid furti agere potest: at si potuit prohibere, nec prohibuit, nihilominus furti ager. Quæ lex non videtur sibi constare, quia cum ex diuer-sis Iurisconsultis accepta fuerit, contrarium sta-tuere videtur, eo quod contraria Iuriconsulti sentire videbantur. Nihilominus tamen lex seip-sam explicat. Nam cum ait: Si potuit prohibere, nec prohibuit, nihilominus furti ager: loquitur de eo, quem in præsentia furis ad resistendum pudor impe-dit: vt si patronus liberto quid rapiat. Item in l. Filius familias, §. Inuitus, ff. De procuratoribus, cum dictum esset: Inuitus procurator non solet dari, subiungitur: Inuitum accipere debemus non eum tantum, qui contradicit; nec eum quoque, qui consensisse non probatur. Præterea in l. Qui vas, §. Vetare, ff. De furtis, quoniam constitutum erat furem non esse, qui aliquid inuito domino susceperit, non ani-mo celandi, dicitur: Vetare autem dominum accipi-mus etiam eum, qui ignorat, hoc est, eum, qui non consen-sit. Item in l. In eo iure, §. Deinde, ff. de ritu nup-tiarum, cum statutum esset, ne liberta, quæ patro-no nupserat, posset eum dimittere, & alium acci-pere eo inuito, subiungitur: Inuitum accipere debe-mus eum, qui non consensit ad dinorium. Item in l. Inui-tum, ff. De seruitutibus vrbano-rum prædiorum, decessit, Inuitum in seruitutibus accipere debemus non eum solum, qui contradicit, sed & qui non consensit. sub-iungitque: Ideo & infantem, & suriosum inuitos recte dicimus. Ex quo efficitur, vt quamuis transeam per prædium tuum, vel stillicidium auertam in te-ctum, vel aream tuam, vel altius attollam te-ctum, & tuis luminibus officiam, te sciente, & ta-cente, seruitus mihi non acquiratur. Pari modo si Titius præsens, & tacens procurator eligitur, pro consentiente nequaquam habetur, l. Inuitus, c. De Procuratoribus. Idem Iuris est, si Titius executor testamenti instituitur, aut si in lite, vel causa ar-biter, vt ex communi sententia tradit Felinus.

Felin. in c. Nonne de Presum-ptionibus.

Cap. VI.

Quando in iure voluntas tametsi longe ante præterita tacite permanere videatur.

QVONIAM sæpe accidit, vt dubitemus, num transactus prioris voluntatis consen-sus tacite adhuc perseverare, an contra desisse intelligatur: ideo referam etiam quid in vtroque iure de hac re sit constitutum.

In l. Certè, ff. De Precario, cū in lege præceden-ti statutum esset: Si quis precario rem ad tēpus haberet,

& finito